

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. marraskuuta 2023
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2023/0093(COD)

15657/23
ADD 1

LIMITE

COPEN 399
JAI 1516
CODEC 2194

ILMOITUS

Lähetäjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Ed. asiak. nro:	15641/23 + COR 1, WK 15683/23 + REV 1
Asia:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rikosoikeudellisten menettelyjen siirtämisestä – Tšekin tasavallan, Viron ja Slovakian valtuuskuntien lausuma

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena pysyvien edustajien komitean ja neuvoston pöytäkirjoihin merkittävä Tšekin, Viron ja Slovakian valtuuskuntien lausuma.

**Tšekin tasavallan, Viron tasavallan ja Slovakian tasavallan lausuma
rikosoikeudellisten menettelyjen siirtämistä koskevasta asetusehdotuksesta**

Tšekin tasavalta, Slovakian tasavalta ja Viron tasavalta katsoivat, että rikosoikeudellisten menettelyjen siirtämistä koskeva asetusehdotus tarjoaa tilaisuuden yksinkertaistaa, parantaa ja yhdenmukaistaa menettelyä, jonka mukaisesti rikosoikeudellisia menettelyjä siirretään jäsenvaltioiden välillä. Tästä syystä ne osallistuivat neuvotteluihin hyvin aktiivisesti alusta alkaen.

Tšekin tasavalta, Slovakian tasavalta ja Viron tasavalta arvostavat suuresti sitä, että puheenjohtajavaltio on ottanut huomioon useita niiden esittämiä huomautuksia ja useita niiden neuvotteluprosessin aikana tekemiä ehdotuksia.

Tšekin tasavalta, Slovakian tasavalta ja Viron tasavalta pitävät erityisen myönteisenä, että asetuksessa

- luodaan yhdenmukaiset puitteet rikosoikeudellisten menettelyjen siirtämiselle,
- luodaan edellytykset myös tuntematonta rikoksenteijää vastaan vireille pannun rikosoikeudellisen menettelyn siirtämiselle,
- säilytetään pyyntöjärjestelmä,
- säädetään mahdollisuudesta hylätä rikosoikeudellisen menettelyn siirtäminen tietyissä tapauksissa,
- rajataan soveltamisala koskemaan ainoastaan rikosoikeudellisten menettelyjen siirtämistä ja
- vahvistetaan yhtenäinen lomake, jolla pyydetään rikosoikeudellisen menettelyn siirtämistä, ja asetetaan määräajat siirtämismenettelyn yksittäisille vaiheille.

Asetusehdotuksesta käytyjen neuvottelujen alusta lähtien Tšekin tasavalta, Slovakian tasavalta ja Viron tasavalta vastustivat sitä, että epäilty, syytetty ja uhrin voisivat hakea muutosta rikosoikeudellisen menettelyn siirtämistä koskevaan päätökseen. Toistuvasti esittämiämme perusteluja ei valitettavasti otettu huomioon neuvotteluissa, joten muutoksenhakua koskeva velvoite sisältyy edelleen asetukseen. Pidämme tätä hyvin kielteisenä.

- Jos rikosoikeudellisen menettelyn siirtäminen voi loukata epäillylle tai syytetylle EU:n lainsäädännössä taattuja oikeuksia ja vapauksia, sellaiset epäillyn tai syytetyn oikeudet, joihin menettelyn siirtäminen saattaa vaikuttaa, on määriteltävä selkeästi. Olemassa ei kuitenkaan ole oikeutta tulla syytetyksi tai syyttämättä jätetyksi tietyssä EU:n jäsenvaltiossa. Keskeinen osa menettelyn siirtämistä ja siihen liittyvä pääasiallinen huolenaihe on asianmukaisen oikeudenkäytön periaate ja sen tehokas täytäntöönpano. Epäillyn tai syytetyn voidaan tuskin olettaa olevan samaa mieltä tästä periaatteesta, sillä hänen intressinsä ovat usein varsin toisenlaiset.
- Rikosoikeudellisen menettelyn siirtäminen ei loukkaa uhrin oikeuksia. EU:n jäsenvaltioissa, joita sitoo uhrien oikeuksia koskeva direktiivi, noudatetaan vaatimuksia uhrien oikeuksien suojelusta rikosoikeudellisissa menettelyissä. Joissakin jäsenvaltioissa uhrien oikeuksien käyttäminen voi olla ”epämukavaa”, mutta se ei saisi olla syy vaikeuttaa rikosoikeudellisen menettelyn siirtämistä tai estää se.
- Oikeudesta oikeussuojakeinoihin (*sama koskee velvoitetta kuulla etukäteen rikosoikeudellisen menettelyn siirtämisestä ja saada mielipide siihen, joskin nykyisessä sanamuodossa velvoitetta on osittain rajattu*) ei säädetä missään tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston perustamisessa annetun asetuksen (EU) 2017/1939 normatiivisessa säännöksessä. Vaikka asetuksella (EU) 2017/1939 ei säännellä rikosoikeudellisten menettelyjen siirtämistä, koska EPPolla ei ole tähän liittyvää toimivaltaa, vaan sillä säännellään niiden EU:n jäsenvaltioiden rikosoikeudellista toimivaltaa, joita se sitoo, siinä vahvistetaan kuitenkin säännöt yksittäisen rikosasian siirtämiselle yhden jäsenvaltion lainkäyttöalueelta toiselle. Olemme siis luomassa tilanteen, jossa epäiltyjä tai syytettyjä kohdellaan tietyntyyppisissä rikosoikeudellisissa menettelyissä muita suotuisammin.

- On melko paradoksaalista, että vaikka asetuksessa myönnetään oikeus muutoksenhakuun, siinä samalla rajoitetaan tämän oikeuden käyttämistä sellaisten henkilöiden osalta, joita koskevaa rikosoikeudellista menettelyä ei päätetä siirtää tiettyjen edellytysten vuoksi. Näitä edellytyksiä ei voida mitenkään tutkia uudelleen, vaan ne kuuluvat täysin pyynnön vastaanottavan valtion oikeusviranomaisen harkintavaltaan. Emme pidä käytännöllisenä ratkaisuna tällaista oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden tosiasiallista rajoittamista, sillä se voi olla ongelmallinen perustuslaillisesta näkökulmasta.

Rikosoikeudellisten menettelyjen siirtäminen jäsenvaltioiden välillä on viimeinen kansainvälisen rikosoikeudellisen yhteistyön osa-alue, jota ei säännellä yhdenmukaisesti kaikissa EU:n jäsenvaltioissa. Jotta saavutettaisiin alkuperäinen tavoite eli nykyaikainen, tehokas, yksinkertainen, selkeä ja helppokäyttöinen asetus alan toimijoita varten, olisi asianmukaista käydä lisäkeskusteluja rikosoikeusyhteistyöryhmässä.

Edellä esitetystä huolimatta Tšekin tasavalta, Slovakian tasavalta ja Viron tasavalta arvostavat ponnisteluja, joita puheenjohtajavaltio teki asetusehdotuksesta käytyjen neuvottelujen aikana tekstin tämänhetkisen kompromissisanamuodon löytämiseksi.
